

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. An Religio Christiana sit præ aliis credibilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

re unquam posse: quid igitur disputamus? Secundò. Si datur peccatum originale, eo ipso ante illud data fuit vera religio, contra quam peccando illud peccatum est admis- sum: si autem aliquando data fuit, etiamnum datur; cum eadem religio, quæ originale peccatum commissum docet, etiam doceat, illud fuisse remissum. Vel igitur falluntur ho- mines in illo credendo, vel non falluntur in credendis etiam aliis; quia eadem auctori- tate revelata sunt, adeoque vel non datur peccatum originale, vel datur simul vera religio.

Accedit, quòd positis tot signis credibi- litatis, miraculis &c. fiat evidenter credibi- le, & credendum, ac moraliter saltem cer- tum, etiam antecedenter ad actum fidei, quòd DEUS ob peccatum originale præteri- tum tantum errorem non permittat; quia est evidenter credibile, & credendum, ac moraliter saltem certum, DEUM hanc reli- gionem revelasse, adeoque eam esse veram; cum DEUS evidenter non possit mentiri. In forma dist. ant. potuit DEUS permittere ta- lem communem errorem, supposito isto com- muni omnium hominum sensu, & hac providentia circa homines, itémque positis his signis credibilitatis. neg. ant. anteceden- ter, absolute, & si non haberetur iste com- munis sensus, nec ista providentia, nec illa signa &c. om. ant. & neg. conf.

Dixi: om. ant. non enim mihi videtur ve- rum, quòd DEUS etiam absolute possit per- mittere talem communem errorem, tum ob rationes in retorsione allatas, tum ob aliam rationem, non quidem se tenentem ex parte hominum (utique enim DEUS potuisset per- mittere, ut omnes in infernum ruerent) sed tenentem se ex parte DEI; nam, si DEUS ta- lem errorem permitteret, videretur non es- se fat providus; si enim DEUS nullam pro- videntiam exerceret erga homines, etiam nullam exerceret erga alias creaturas sub- lunares, & materiales, quas tantum in homi- nis gratiam condidit: adeoque nullam tot- tius globi terraquei providentiam haberet, quod est absurdum vel cogitare. Nec dicas, DEUM provisorum homini de aliis, non ve- rò de vera religione; nam contra est: hac ratione providentia DEI hominem non diri- geret ad finem ultimum, sed tantum ad fines intermedios, seu ad summum ad fines nega- tivè ultimos: neque DEUS adhiberet provi- dentiam in ordine ad gloriam suam, ad quam tamen debet vel maxime ordinare etiam ho- minem, qui cum rationalis sit, videntur sanè etiam ipsius actiones rationales ad DEUM or- dinari debere, ut possit iis coli, atque actu colatur, ad quod necessaria est aliqua religio.

223. Ob. 2. Sufficit, si quis credat exi- stentiam unius supremi DEI, & vitam insti- tuat juxta naturalis luminis ductum: de re- liquo DEUM colat ritibus, & ceremoniis, quibus voluerit: adeoque potest quisque, non in una duntaxat, sed in pluribus diversis religionibus DEO placere, ac consequenter salvari. Ità adiaphoristæ, quibus ferè con- sonant ii, qui fidem ad capita paucissima re-

ducunt, v. g. DEUM esse trinum, & unum, omnium creatorem, Christum humani ge- neris redemptorem: præcepta verò mo- rum ea tantum agnoscunt, quæ naturalis ra- tio dicat servanda: quidam etiam ad- dunt necessitatem baptismi, & paucula alia: ea autem, in quibus inter se discrepant diversæ inter Christianos sectæ, inter adiaphora, seu scholasticas lites rejciunt, docentque, quemvis in quavis religione eo- rum, qui Christiani censentur, posse salvari.

Resp. Isti, etsi pessimè sentiant, tamen quoad punctum modò controversum, nobis non sunt contrarii; nam etiam hi unam reli- gionem tanquam veram adstruunt, scilicet illam, quæ paucula illa capita complectitur: reliqua autem, quæ alia religiones, seu se- ctæ superaddunt, falsæ existimant, vel certè non necessariò credenda. Quod autem spectat ad ipsam hanc sectam adiaphoristarum, eam esse falsam, probatur iisdem omnibus rationibus, quibus infra probabimus, solam Catholicam Ecclesiam esse evidenter credi- bilem, & credendam; nam consequenter credendum non est, quod illi adversatur.

Interim tantum hoc dico. Qui in Chri- stum religionis authorem credunt, debent etiam fidem habere Sacra Scripturæ & Apo- stolici scriptis: ex quibus manifestè rejci- tur hic adiaphorismus; cum evidenter plu- ra ex Scripturis possint monstrari credenda: nec ea levis momenti, sed spectantia ad essen- tiam fidei. Et vel maxime illud Christi Domi- ni dictum. *Matth. 18. v. 17. Si autem Ecce- lesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, & publicanus.* Ex quo concluditur, debere nos audire Ecclesiam, quæ longè plura ad fidem spectare nos docet. Plura adhuc dicemus inferius, ubi de credibilitate solius Catho- licæ Ecclesiæ. Aliam objectionem, vel confirmationem huc spectantem, vide infra.

II. 257.

ARTICULUS III.

An Religio Christiana sit præ aliis credibilis.

224. Supposito, quòd aliqua vera re- ligio sit ab auctore DEO ho- minibus tradita, sequitur, eam necessariò debere habere talia signa, per quæ ab omnibus aliis falsis possit dignosci; alias cur DEUS eam instituisset, si non posset agnosci? Certè minùs nobis provi- disse, quàm brutis, quibus dedit medio- rum, ad suum finem necessariorum, noti- tiam, dum nobis absconderet medium, ad nostram salutem summè necessarium: quod cogitare de optimo DEO, est sanè absurdum; præsertim, cum id quoque redundaret in diminutionem gloriæ DEI, cujus curam DEUS etiam necessariò habet; unde, si de- dit hominibus principia quædam, ad intelle- ctum spectantia, per quæ homo juvari pos- sit in addiscendis scientiis aliis, quæ tamen non ita humanæ salutis, aut gloriæ Divinæ inserviunt, utique censendus est, dedisse quoque principia quædam, quibus juvemur ad

ad acquirendam fidei sinceram doctrinam, & nostræ beatitudini, ac honori Divino promovendo omnino necessariam.

225. Quanquam autem DEUS posset interius illustrare hominem, ut clarè veram à falsa religione discerneret: id tamen, in hac saltem providentia, ordinariè non solet facere, maximè antequam alicui doctrina fidei per exteriorem doctorem fuerit tradita, (ut experientia docet, & fusiùs dicemus, quando agemus de evidenti credibilitate fidei nostræ, rudibus, rusticis, puerisque necessaria) sed potiùs per media, aut motiva, seu signa quædam exteriora, hominibus ostendit, quænam religio præ aliis sit amplectenda. Unde, ut veram religionem amplectamur, seriò perpendere oportet, quænam præ aliis plura veritatis signa habeat, adeoque collatis inter se sectis credibilior sit.

Quando autem una, omnibus diligenter consideratis, reliquas omnes credibilitate excedit, & quidem manifestè, præferimus, si reliquæ in comparatione cum ista omnino non ampliùs credibiles sint, aut assensu prudenti dignæ (quales, ut infra patebit, sunt omnes aliæ, collatæ cum nostrâ religione Catholica) tunc sanè illa censenda est ex omnibus vera; utique enim debemus credere id, quod longè credibilius esse apparet, si prudenter agere velimus, ut est per se clarum: adeoque debet illa religio etiam esse vera; alias teneretur homo amplecti religionem falsam, nec posset prudenter amplecti veram: quod utique absurdum foret, nec benignissimæ DEL providentiæ satis congruum; cum sic quisque salutis suæ studiosus, si prudenter agere vellet, non posset veram religionem, consequenter nec suam salutem, assequi. His præmissis

226. Dico. Religio Christiana præ omnibus aliis est evidenter credibilis. ita omnes Catholici. Dico autem *Religio Christiana*, ut adhuc abstraham à variis Christianorum sectis, & ordinatè procedam, agendo primò de religione à Christo instituta in genere; postea enim etiam in specie Catholicam evidenter credibilem probabimus. Dicitur autem *evidenter credibile* illud, quod apparet affectum talibus motivis, ut evidens sit, me posse prudenter id credere, vel certè posse prudenter conari, ut circa illud eliciam actum fidei: quod ideo dico; quia ratione naturali evidens esse non potest, quòd hîc, & nunc possum elicere determinatè actum supernaturalem fidei. Pariter *evidenter credendum* est illud, de quo est evidens obligatio illud credendi: vel certè est evidens obligatio conandi, ut circa ipsum eliciatur actus fidei: & nunc quidem probatur, religionem Christianam esse evidenter credibilem: postea videbimus, eam etiam esse evidenter credendam.

Res autem eò magis credibilis est, quòd pluribus rationibus, vel testimoniis, maximè diversis, probatur; nam difficulter in idem

asserendum conspirant plures, maximè diversi testes: & difficultas illa, quæ invenitur, in procurando plurium ad idem sentiendum consensu, non solet superari, nisi à veritate, vel auctore ejusdem DEO. Hinc nobis omnibus evidenter credibile est, dari Constantinopolin, vel Americam, aut Asiam; quia, quamvis eas non viderimus, tamen tot, & tam diversis testimoniis, in idem conspirantibus, non possumus, nisi imprudentissimè fidem negare. Itaque, ut etiam ostendamus evidentem credibilitatem religionis Christianæ, eam pluribus, iisque diversis rationibus, seu testimoniis, confirmabimus. Aliqui putant, hanc evidentiam esse de fide, ex illo *psal. 92. v. 5. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis*: hoc est, ut exponit Lyranus, *magis, quàm prima principia*.

227. Prob. itaque concl. 1. ex auctoritate ipsius primi auctoris religionis Christi Domini, cujus inprimis eximiam vitæ innocentiam, ac sanctitatem, etiam hostes reprehendere ausi non sunt, & fictis tantum ex invidia calumniis eum ad mortem damnarunt: cujus eximiam sapientiam, rerumque abstrusissimarum noticiam, quin & futurorum contingentium præscientiam, ac prædictionem, & prophetias plurimas, iidem rursus negare non potuerunt: cujus thymaturgam potentiam, in sanandis omnis generis morbis, in expellendis demonibus, in resuscitandis ipsis mortuis: ac tandem etiam propriam ejus post triduum resurrectionem à mortuis, Judæa tota obstupuit.

Nec dicas, hæc tantum ab Evangelistis, utpote ejus sociis, ac amicis, esse conscripta, adeoque suspecta; nam, licet infideles scripta Evangelistarum non admittant, tanquam verbum Divinum, tamen ipsi ut historici merentur ab omnibus saltem fidem humanam. Nec supponi potest, ea mirabilia tantum esse in gratiam Christi conficta; nam Evangelistæ testabantur ea, tanquam in orbis oculis facta, & eo tempore, quo adhuc plurimi Christo synchroni vivebant, à quibus facillimè mendacii argui potuissent. Adde, quòd iidem sincerè etiam scripserint Christi Domini passionem, & mortem: cur igitur credunt infideles Evangelistis, asserentibus Christum esse crucifixum, & non pariter credunt dicentibus, eundem à mortuis resurrexisse?

Et quis tandem alius hæc scribere debuisset? an quisquam Judæus, vel gentilis, sed Christo infensus? at si talis quispiam ea scripserit animo sincero, & non omnino impiissimo, debuisset etiam Christi fidem amplecti, nec Christi hostis manere: & tales ex Judæis plures de Christo scripsere: sicut & Apostoli ipsi ex Judæis fuere. Quod si autem infidelis aliquis, animo perverso, & nescio ex quo fine, de Christo scripserit, nulla fuisset ratio, ipsi præ Apostolis fidem habendi, præsertim cum istorum scripta tot miraculis (de quibus fusè postea) comprobata fuerint.

228. Verum etiam quidam, qui in Chri-

Christum minime crediderunt, tamen de eo tale testimonium perhibuerunt, quod sine veritate ejus doctrinae verum esse non posset: sic enim scribit Josephus Judaeus *l. 18. antiquitatum c. 4. n. 6. edit: Basileens.* Eodem tempore fuit Jesus, vir sapiens, si tamen virum cum fas est dicere; erat enim mirabilium operum patrator, & doctor eorum, qui libenter vera suscipiunt: plurimosque tam de Judaeis, quam de gentibus, sectatores habuit. Christus hic erat, quem accusatum à nostra gentis principibus Pilatus cum addixisset cruci, nihilominus non destiterunt eum diligere, qui ab initio ceperant; apparuit enim eis tertia die vivus, ita, ut divinitus de eo vates hoc, & alia multa miranda, predixerunt: & usque in hodiernum Christianorum genus ab hoc denominatum non desit.

Hebraei quidem negant, hoc testimonium haberi in Josepho: sed sciendum, duos esse Josephos Judaeos, celebres scriptores, unum filium Mathathiae, alterum filium Gorionis, de quibus vide Bellarminum de scriptor. Eccl. v. Josephus Hebraeus: & prior habet hoc testimonium, non posterior. Verum est, etiam Romae in quodam exemplari Hebraeo Josephi Mathathiae, non fuisse inventum hoc testimonium: sed ut testatur Baronius ad an. 34. n. 226. cum quaereretur in eo hoc testimonium, abrasum inventum est, adeo ut nulla ad excusandum scelus posset asserri defensio; cum membrana ipsa id exclamare videretur.

229. Marcellius etiam Ficinus *l. de Christiana religione. c. 30.* testatur, quod Machomet Turcarum Pseudopropheta Christum in Alcorano suo appellet *Spiritum, Verbumque DEI.* & c. 36. testatur, Machometem fuisse confessum, doctrinam Christianam ... ab ipso DEO auctoritatem mirabilem accepisse.

Spondanus etiam ad annum Christi 34. n. 63. ex Hegeippo, Judaicarum rerum scriptore, refert, Tiberium Imperatorem, post acceptam à Pilato de Christi miraculis, & morte epistolam, de eo ad senatum retulisse, ut inter Deos referretur: sed Senatum restituisse, & ideo poenas à DEO sibi accersivisse, de quibus idem Spondanus ex Orosio ad annum Christi 33. n. 16. citatque hanc in rem Tertullianum; Orosium, Gregorium Turonensem. Idem Spondanus ad annum Christi 224. n. 2. ex Lampridio refert, Alexandrum Severum Imperatorem, in suo Larario Christi quoque imaginem statuisse, eique templum erigere, & eum inter Deos recipere voluisse: idem etiam jam prius Hadrianum cogitasse, & ideo in omnibus civitatibus templa construi jussisse, ea intentione, ut Christo dedicarentur: sed ab hoc consilio revocatum fuisse ab iis, qui dicebant, alia dein Numina neminem habitura esse cultorem.

230. Ex quibus patet, non tantum Christianos, sed & Judaeos, Machometanos, atque Gentiles, quales fuere tres dicti Imperatores, Christum summe laudabi-

lem, & honore maximo dignum censuisse. Qua quidem in re sibi ipsis implicite contradixerunt; nam, si ejus doctrina vera non fuit, certe impostor pessimus, & magus fuisset, nullo honore, sed supplicio dignissimus. At, si vera fuit ejus doctrina, errores Judaeorum, atque gentilium, utique ex ejus sententia, rejiciendi fuere: quos tamen isti retinuerunt. Interim hoc manet verissimum, religionis nostrae auctorem, non tantum à suis sequacibus, sed etiam ab alienis, supra hominem aestimatum fuisse: quod fidei nostrae magnam utique conciliare debet auctoritatem.

Accedit, quod Judaei post Christum interfectum tantis internecionibus, plagis, atque excidiis, afflicti fuerint, ut gravissimi sceleris eos poenas dare, nemo dubitare queat: quale aliud praeter Christi mortem prudenter assignari non potest. Sanè à morte Christi patiuntur longè graviora, quam unquam antiquioribus temporibus, id quod cuique patebit, si ultimum excidium Hierosolymarum, & Palestinae, atque clades Judaeis per Romanos inflicta, cum prioribus velit conferre. Insuper, cum alias ad certum tempus, septuaginta circiter annorum, captivitas eorum duraverit, jam ad mille, & septingentos annos perdurat, quibus exules patria, ubique vagi, atque contempti, sine templo, sine sacrificiis, sine proprio rege, aut duce, miserabilissimam vitam aegre trahunt: cur autem gens perfida illa non omnino è mundo sublata fuerit, dicemus infra, quando de prophetiis n. 238. At, si Christus falsis doctrinis mendum decepisset, certe ejus mortem DEUS non ita ulcisci, sed potius praemiis remunerari, debuisset.

231. Probatur 2. conclusio, ex auctoritate aliorum, religionis nostrae praedicatorum, & assecularum. Atque imprimis, etiam Apostoli prius rudes piscatores fuerint, postea tamen toti mundo prodigiis, sapientia, atque omni virtute, inclaruerunt. Quantum dein fuere nomina SS. Patres, & Ecclesiae Doctores, Athanasius, Basiliius, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, & mille alii, doctrinae suae, atque ingenii subtilissimi monumentis, toti orbi notissimi? Certè viri hi maximi tales fuerunt, qui, ut habet S. Augustinus *l. de utilitate credendi c. 12. cum de religione, id est, cum de colendo, atque intelligendo DEO agitur.... sequendi sunt: tanquam ij quibus, ut ait, ibidem S. Doctor, inest, quanta inesse homini potest, ipsius hominis, Deique firmissime percepta cognitio, atque huic cognitioni vita, morèsque congruentes.* Unde insurgentibus aliquando dubiis indeliberatis, merito cogitare quis potest, se non esse tantis viris prudentioribus, & merito sibi eorum auctoritatem sequendam. Nec scientia sola, sed etiam sanctitate fuere conspicui; sepositis namque, non voluptatibus tantum, sed & omnibus saeculi curis, atatem omnem Divino cultui, & verae religionis dogmatibus enucleandis, & illustrandis, dedicaverunt.

runt. Et quis credat, hosce post diligentissimam inquisitionem falli, aut studiosè alios fallere? Sanè non videtur Divinæ bonitati satis consentaneum, ut eos in tam gravi negotio decipi sinat, qui tanto, tamque sincero studio, Divinæ tantum gloriæ unâ cum vera fide promovendæ, operam dederunt: præsertim cum vera religio, utpote medium ad salutem necessarium, non debeat hominibus ita esse abscondita, ut nec à sapientibus, post maximam diligentiam, possit reperiri: quomodo enim eam rudes invenirent?

ARTICULUS IV.

Aliæ probationes ejusdem conclusionis.

232. **P**Rob. ulterius veritas Christianæ doctrinæ, ex ipsius puritate, ac sanctitate. In primis nulla alia secta, tam sublimiter, ac honorificè, de DEO sentit, omnem prorsus imperfectionem ab eo removendo, & omnem perfectionem ei attribuendo, quam Christiana; hinc, licet in materia fidei tradat aliqua, quæ rationem naturalem superant, hoc ipsum est veritatis argumentum; quia utique æquum est, aliqua de DEO credere, quæ ratio naturalis non capit; cum tam sublimis essentiæ sis sit, ut vis naturalis intelligendi creaturarum, eum capere nequeat. Accedit, quod, licet aliqua difficultia sint, & supra rationem nostram, non tamen sint contra eam, nec falsitatis possint convinci.

Quod verò attinet ad morum disciplinam, ea apud Christianos (si ab omni hæresi pura sit, ut apud Catholicos est) tam honesta, rationi conformis, ac sancta est, ut eam infideles etiam laudent, eamque suspiciant, licet ob nimis ardua virtutum opera eandem horreant; sive enim spectemus, quæ ad DEUM, sive quæ ad proximum, sive quæ ad nos ipsos spectant, talibus moribus vivere jubemur, qui sanctos sanè reddunt. Certè præcipitur, ut DEUM, ejusque honorem bonis omnibus, etiam vitæ, longè præferamus, eum super omnia diligamus, ceremoniis honestissimis colamus, ejus voluntati, in difficillimis etiam casibus, humillimè acquiescamus.

233. Quoad proximum, debemus eum diligere, ut nos ipsos, juvare in necessitatibus, etiam inimicum amare: & est nota omnibus illa lex: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris*: quam teste Gormaz de virt. Theol. n. 619. Antoninus Pius Imperator ethnicus summo opere laudavit, & virum omni exceptione majorem fore dixit, qui id observaret. Quoad nos, debemus etiam moderari voluptates, præsertim corporeas, in plurimis rebus, in quas aliæ gentes sæpe profusissimæ sunt. Etiam conjugii status apud nos indissolubilis, & inter duas tantum personas, modestissimus, &

R.P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

honestissimus est, atque infidelium admirationem sæpe exprestit. Certè, qui vitam ad leges Christianas exactam duxerit, omnino toti mundo laudabilem se exhibebit.

Ut nihil dicam de observatione consiliorum Evangelicorum, quæ proponuntur in nostra religione Catholica, & à plurimis sanctissimè observantur: quæ perfectè servata hominem ad summam sanctitatem perducunt; id quod experientia monstravit in tot millibus antiquorum eremitarum, & monachorum, aliorumque Sanctorum, quos, ceteros suos heroes Ecclesiæ ad imitationem, vel cultum proponit: qui amplissimas opes, imò regna, cum voluptatibus, ac honoribus omnibus, postposuere gravissimis laboribus, ac asperitatibus vitæ: & tanta fecerunt, quæ nec antiquitas in suis fabulosis heroibus fingere ausa est.

234. Probatur 4. conclusio ex propagatione religionis Christianæ. Etsi hæc religio doceret plurima, captum humanum superantia, & corruptæ naturæ nostræ valde difficilia: etsi ei viribus omnibus resisterent, non tantum Judæi, sed & totum Romanum imperium, aliique omni orbe reges, & principes, inque ejus affeclas levissimis tormentis animadverterent: etsi ejus auctor fuisset morte crucis, adeoque summâ ignominia affectus: ejus autem discipuli, dum ab eo assumerentur, essent tantum rudes homines, nulla nobilitate, nulla etiam naturaliter acquisitâ scientiâ clari: tamen religio ista per totum orbem est fulsissimè propagata.

Et quidem propagata est nulla armorum vi, ut Machometismus, nulla temporalis voluptatis, aut commodi spe, ut idem Machometismus, & postea aliquæ hæreses: sed sola promissione, & expectatione futurorum bonorum. Et amplexi sunt hanc religionem etiam docti, qui intellectum captivare, & indocti, qui bonis temporalibus propterea carere, atque appetitum naturæ corruptæ, in vitia pronum, fortissimè cohibere, sibi que vim sapissimè facere debuerunt. Quod sanè non nisi Divina virtute, adeoque auctore DEO, fieri potuit, præsertim, cum, licet omnibus modis oppugnata hæc religio semper fuerit, semper tamen creverit, adeo, ut in proverbium abierit: *Sanguis martyrum est semen Christianorum*.

Hinc S. Augustinus l. 22. de civit. DEI c. 5. enumerat quidem plura Apostolorum miracula, iisque docet Christi Domini resurrectionem, atque ad cælos ascensionem (adeoque Christi Domini doctrinam, seu nostram religionem) redditam esse credibilem: sed tamen addit, quod, si negentur omnia alia miracula, hoc unum sufficiat, quod sine miraculis mundus eam crediderit; sic enim finit illud caput: *Si verò per Apostolos Christi, ut eis crederetur, resurrectionem, atque ascensionem prædicantibus Christi, etiam ista miracula facta esse non credunt, hoc nobis unum grande miraculum sufficit, quod eam terrarum orbis sine ullis miracu-*